

НИ Е НЕ УМИРАТ

9 септември 1959 година

Издава Окръжния комитет на БКП и Окръжния народен музей — Хасково

СЛАВНА ГОДИШНИНА

ЯНЧО ГЕОРГИЕВ — първи секретар на Окръжния комитет на БКП

Нашият народ посреща светлата 15-годишнина от установяването на народната власт със забележителни исторически по своето значение завоевания. Социализмът у нас победи напълно и окончателно.

Само за 15 години народна власт под ръководството на БКП и с помощта на Съветския съюз и на другите социалистически страни нашата героична работническа класа, трудещите се селски и интелигентния превърнаха своята страна от бедна изостанала аграрна държава в напреднала социалистическа индустриално-аграрна държава с едро, почиващо на висока механизация, социалистическо селско стопанство. Сега социалистическите форми на стопанство напълно господствуват в цялата икономика, социалистическата обществена собственост стана нерушима основа на обществото. Ние вече имаме свое машиностроене, химическа промишленост, черна и цветна металургия. На много пъти по-раствъ добивът на каменни въглища и електроенергия. Голяма крачка напред в своето обновяване и развитие направиха и леката промишленост.

С увеличаването на основните производствени фондове и техническата въоръженост на труда рязко се увеличи и ръстът на промишленото производство. Например през 1938 година у нас е произведена 232 мил. квч електроенергия, а през 1958 година 3 милиарда и 24 мил. квч, или едно увеличение от 13 пъти. Увеличението в някои други отрасли на народното стопанство е още по-голямо. Например цинкова руда—23 пъти, оловна руда—27 пъти, на стомана—38 пъти и т. н.

Още по-показателни в това отношение са данните за развитието на промишлеността в Хасковски окръг. Като се изключат предприятията на тютюневата промишленост като по-крупни капиталистически предприятия, за друга промишленост в Хасковски окръг преди 9. IX. 1944 година въобще не може да се говори. А след 9. IX. 1944 година за по-малко от 10 години в Хасковски окръг изникна своята такива крупни предприятия като горлоста на нашето социалистическо стопанство — химическият комбинат „Сталин“, който, освен изкуствените торове, непрекъснато усвоява производството на редица ценни за народното стопанство химикали и досега е дал над 12 мил. лв. чиста печалба. Циментовият комбинат „Вулкан“, който дава близо 50% от цимента в страната и цялото производство на азбестоциментовите тръби и плочи, ТЕЦ „Марница“ I и II, които дават близо 1/4 от електроенергията в страната, Маришкият каменовъглен басейн, който произвежда близо 1/3 част от въглищата в страната. Общо в окръга сега работят 53 предприятия, които изпълняват плана за полугодията на т. г. 103,8% и дадоха напредна продукция за 35,270,000 лева.

Партията реши една от най-трудните задачи на социалистическото стопанство — откъсването на селото от капиталистическия път на развитие и изведените трудещите се селяни на широк път на колективното социалистическо стопанство, което открива неизчерпаеми възможности и перспективи за заможен и културен живот на трудещите се. Това е историческа победа на БКП в борбата за създаването на социалистическия обществен строй в нашата страна. Затова в светлината на историческите завоевания на нашия народ, с още по-голяма сила звучат думите на др. Тодор Живков, казани в доклада му пред VII конгрес на Партията за успехите в областта на селското стопанство: „Сега с чувство на задоволство можем от тази висока трибуна да отбележим, че БКП, преодолявайки без колебание трудностите, учейки се и творчески прилагайки световно-историческия опит на колхозното стопанство в СССР, активно подпомагана от своите боини другари — сдружените земеделци, с чест измина този тежък и неравен път и българските селяни втори в Европа спечелиха великата битка за изграждане на социализма в село.“ Като форма на изграждане на социализма в село, ТКЗС се явяват конкретно приложение на Ленинския кооперативен план и дълбоко потвърждават правилността на линията на нашата Партия по преустройството на селското стопанство. В своята забележителна реч пред VII конгрес на БКП др. Крушов каза: „Формите за производственото коопериране на селското стопанство, разработени и приложени в Народна република България, са един от примерите за правилното съчетаване на общите закономерности на социалистическото преустройство на селското стопанство и конкретните условия и особености на България. Опитът на нашата партия още веднъж потвърди, че при всички национални особености, няма други пътища за приобщаване на широките селски маси към социализма, освен изпитаният от живота ленински кооперативен план“. Успешното решаване на тази задача стана възможно само при спазването на основните принципи, положени, залегнали в Ленинския кооперативен план и при активната всестрани подкрепа на кооперативния строй от страна на социалистическата държава. Това се потвърждава и от неспирно растящата обща продукция на селското стопанство, която от 11 милиарда и 760 мил. лева през 1952 год. нарастна на 15 милиарда и 76 мил. лева през 1958 година по цени от 1955 година.

Нагледна представа за непрекъснатия възход на социалистическото селско стопанство ни дава и състоянието на ТКЗС в Хасковски окръг. От 1,089 кооперирани домакинства с 52,230 декара земя през 1947 год., те нарастнаха на 39,812 кооп. домакинства с 1,644,330 декара земя или на 100 на сто от селското население в окръга в това число и земята е в социалистическия сектор. Кооперативните стопанства на село показваха своите предимства пред разпокъсаното и дребно примитивно земеделие. За кратък срок от време в кооперативните блокове навлезе първокласна селскостопанска техника.

През 1947 година в окръга имаше само една МТС с 4 трактора (към 15 н. с.), а извършената от тях работа се равняваше на около 4,000 декара в мека оран. Не можеше и дума да става за каквато и да било култура на земеделието. А сега в окръга има 9 МТС, които

разполагат с повече от 1,500 трактора (приравнени към 15 н. с.), а извършената от тях работа се равнява на 4,843,330 декара в мека оран. Сега нашите кооперативни блокове се огласяват от песента на 264 комбайна, 174 вършачки, 14 силажокомбайна, много култиватори, сеялки, тютюносадачки и много друг прикачен инвентар и машини. В помощ на селското стопанство са 20 сръпсера, 25 булдозера, 9 грейдера, които работят денонощно на хидромелиоративните обекти на ТКЗС за увеличаване на поливното земеделие и усвояване на нови земи. Благодарение на тази техника в окръга се механизираха не само основните видове работа — оран, жътва, вършитба, но и редица други производствени процеси като брануване, култивирание, сеитба и др., което не само облекчи непосилния труд на кооператорите, но постави обработката на земята на културни основи, повиши добивите от селскостопанските култури и продуктивността от животновъдството, откри пътя към интензификация и създаване на многоотраслови ТКЗС.

Удряването на ТКЗС, което е нов по-висок етап в развитието на кооперативния строй, създава широки възможности и условия за увеличаване на обществените фондове на ТКЗС, като основа на кооперативната собственост, за още по-широко приложение на науката и челиния опит в земеделското производство, за увеличаване доходите на ТКЗС и кооператорите.

В борбата за извършване скок в нашето икономическо развитие на селското стопанство се пада голяма и отговорна задача. През 1959 година от селското стопанство трябва да се получи два пъти повече селскостопанска продукция в сравнение с 1958 год., а през 1960 година — три пъти повече.

Кооператорите и механизаторите от Хасковски окръг създават тази високопатриотична задача и с чест на славната 15-годишнина от победата на 9 септември насочват своите усилия към разкриване и използване на главните резерви за увеличаване на селскостопанското производство — усвояване на нови земи, разширяване на поливните площи и максимално използване труда на кооператорите.

На основата на големите завоевания в областта на промишлеността и селското стопанство и подобряване материалното благосъстояние на трудещите се в нашата страна ежегодно растат и се умножават успехите в областта на образованието и културното издигане на нашия народ. Преди всичко образованието в Народна република България се демократизира. То стана достъпно за всички. Значително се подобри неговата материална база. В Хасковски окръг се построиха десетки нови светли, просторни и хигиенни училищни сгради, голяма част от които са обзаведени с кабинети по

много живи ктове, географски и физкултурни площадки, а към всички училища са създадени опитни полета. С новия закон за народното образование учебно-възпитателната работа се поставя на още по-здрави научни марксистко-ленински основи, като се свързва още по-тесно с живота, с производителния труд и политехническото обучение на децата, за да могат да израснат като истински строители на комунистическото общество.

Задено с успехите в образованието вървят и завоеванията в полето на културата. Библиотеките в окръга от 164 са увеличени на 482, а книжният фонд от 50 хиляди тома, на 562 хиляди тома. Читалниците като център за културния живот в селата от 146 нарастнаха на 192, а книжният им фонд само за 5 години се е увеличил повече от 2 пъти. Киното, радиото и радиофикацията навлязоха дълбоко в битя на трудещите се в окръга. Художествената самодейност с всяка година се разширява и обхваща все повече трудещите се от полята и заводите, от предприятията и учрежденията, които показваха, че могат да бъдат прекарани творци не само на материални блага, но и творци на културни ценности.

Много и много са успехите, които нашият народ завоюва за 15 години народна власт във всички области на неговия живот. Но тези успехи не дойдоха даром. В борбата против капитализма и фашизма българският народ, под ръководството на БКП, измина тросен и трънлив път, освен с много скъпи жертви и оруден с кръвта на най-свидните синове на Партията. В тази величавата борба работническата класа, трудещите се селяни и народна интелгенция от Хасковски окръг взеха активно участие и дадоха такива бележити борци като Жеко Димитров, Ана Маймунова, Димитър Захариев, Петър Ангелов, Трайко Христов, Никола Арнаудов и десетки други паднали в борбата за свободата и шастнето на нашия народ. Техния героичен живот и верност към великото дело на БКП въведоха нови хиляди борци в битката за окончателната победа над капитализма. В тази продължителна тежка и героична борба не един от борците беше младеж, в пролятата кръв не една капка беше младежка. Трудно е да се разкаже за всички комсомолци и ремисти, които безстрашно загинаха в борбата.

Комсомолската младеж от Хасковски окръг остана верна до смърт на Съюза-герой и на своята родна Комунистическа партия и излячи от своите редове такива герои като Иван Райков, Тенчо Хубенов, Димитър Канев, Тодорка Паунова и много други. Фашистките палачи се страхуваха от тях. Те искаха е куршуми и бесилки да прекъснат техния смел порив за борба за свободен и шастлив живот. Но тяхната героична смърт разпали огъня на борбата в сърцата на нови хиляди борци — младежи и девойки, за да изгрее слънцето на свободата.

И това слънце греє вече 15 години и с всяка измината година по-ряко осветява величествената сграда на социализма и хрърия обявна светлина към сияйните върхове на комунизма, към които Партията е повела нашия народ, за да издигне там най-величествената паметник за всички, които отдадоха своя прекрасен живот за свободата и шастнето на своя народ.

Вечна слава на падналите в борбата против фашизма!

Така се роди свободата в Хасково

По време на въоръжената борба — 1941—1944 година, седма оперативна въстаническа зона — Хасково, не можа да разгърне широки действия, съответстващи на възможностите и революционните традиции на хасковското работничество, поради тежките удари, нанесени на Партията през 1933, 1934, 1936 и 1942 година и поради обезглавяването на движението с арестуването на почти всички партийни ръководители.

Оцеляха само няколко другари и те, начело с др. Араклиев, послужиха за ядро на формираната се през пролетта на 1944 година партизански отряд „Асен Златаров“. Първоначалната дейност на отряда, който имаше за район предимно Хасковска околия, се изразяваше предимно в установяване на връзки, възстановяване на партийните организации и политическа дейност.

Благодарение на тази дейност от отряда в редица села на Хас-

От ЯНЧО КОСТОВ

ково девет свои верни другари войводата Митю Ганев. По него време аз бях дете, но помня всичко много добре защото такива неща не се забравят цял живот. За унищожаването на четата на Митю Ганев фашистите бяха струпали огромни сили. Цял ден кипя неравният бой между десетте четници и многочислените войски и полицейски сили на врага. Градът и околната тръннеха и със затаен дъх чакаха разръзката. Най-после мъжеството, доблестта и героизмът на шепата юнаци трябваше да отстъпи пред силата на огромното множество. Обрадени отвсякъде, четниците водеха бой до последен куршум и паднаха до един като записаха с кръвта си една от най-светлите страници на революционната история на Хасковския край. Връгът ликуваше. Той си

вяха даже опит да се съпротивяват. Аз с една група и знамето се отправих и взех общината. С друга група Иван Араклиев отиде да арестува народния предетел, а останалите другари се пръснаха из селото да събират селяните на мегдана пред общината.

Пред общината запашихме фенер и на неговата светлина се развя трицветното копринено знаме на отряда. Партизанката Олга (Таня Оливер) с пистолет в ръка стоеше на пост до знамето.

Не след дълго мъже, жени и стари започнаха да се събират със страх и любопитство. Между-временно ние изкъртихме вратата на общината, скъсахме телефона и струпахме всичката общинска архива наред мегдана.

Докараха и доносчика Киряков с вързани ръце. Той стоеше прав до фенера пред погледите на събралите се селяни.

Когато мегданът се напълни с народ, аз се поканих на стълбите.

Партизанският отряд „Асен Златаров“ преди влизането му в Хасково на 9. IX. 1944 год.

ковска околия се укрепиха и създадоха партийни организации и Отечественофронтовски групи, които станаха надеждна опора на отряда през цялото негово съществуване. По-главни от тези села бяха Конущ, Кириловец, Спахиєво, Болярєво, Светлина, Горски извор, Войводово и др.

В края на юли 1944 година Окръжният комитет на Партията в състав: Янчо Георгиев, Пеню Докучов и Янчо Костов, изпълнявайки директивата на ЦК на БКП, реши партизаните да започнат активни въоръжени действия. За целта се провеждаше масова мобилизация на нови партизани и се набавяше оръжие. Обмисли се план за провеждане на акции в редица населени места. Предвиждаше се едновременно овладяване на селата Сърница, Спахиєво, Бръстово и Сусам съвместно с партизанската дружина „Райчо Кирков“ от Бургаска околия, която имаше вече богат опит във въоръжената борба.

В изпълнение на този широко замислен план на 5 септември 1944 година проведохме акция в с. Светлина—Хасковско. Това село бе родно място на Митю Ганев—легендарен войвода на четата „Христо Ботев“, която през 1924—25 година всъщност страх и ужас в сърцата на всички фашисти от Хасковско. Ние знаехме, че там ще срещнем съчувствието и подкрепата на народа, сред който беше жив споменът за безстрашия и прославен войвода.

Целта на акцията беше политическа, но заедно с това трябваше да накажем и един местен човек, който беше уличен в доносничеството на полицаята. Акцията беше проведена не от целия отряд, а от една група, състояща се от 20—30 души. Командир на групата беше Иван Араклиев, комисар бях аз, а знаменосец беше другарят Колю Бърнелов—Чобана.

Изтеглихме се през нощта от западните склонове на връх Аида, обходихме по глухи пътеки Хасковските бани и село Сусам от север и запад и се установихме в гората на 2—3 километра западно от село Светлина. На същото това място преди близо 20 години бе паднал в лют бой заедно с

отмъщаваше за всички тревоги и безпокойства, причинени му от четата „Христо Ботев“. Но вандалщината на победителя, когато той е водъл и страхлив, няма край. Надвечер „победителите“ в дълга колона влязоха в града. Начело на колоната стърчаха главите на четниците, набити на щикове. Военната музика свиреше „Шуми Марница“. . . Целият град беше изкаран да посрещне убиците. От тълпата се понесоха женски писъци, проклетие и глух ропот. Страшна картина, възкръснала от кървавите башибозушки времена.

Всичко това се беше дълбоко запечатало в моето детско съзнание и аз го разказах на другарите, докато лежахме в гората край село Светлина на това паметно място. Всички слушаха с затаен дъх и в очите им гореше желанието час по скоро да стъпим в селото и да покажем, че е жив духът на Митю Ганев, че неговото знаме е във верни и сигурни ръце, че делото на шепата герои тържествува и побеждава.

През деня се свързахме с местните другари и уточнихме плана за акцията. На следващата нощ тихо, безшумно и внезапно влязохме в селото. Всичко стана така бързо и внезапно, че общинските и селският караул не нап-

От едната ми страна се развяваше знамето, а от другата, мрачен и смутен, с наведена глава, стоеше вързаният Киряков. Изведнаж площадът притихна. Среднощният митинг започна. Говорих за тежкото положение, в което е хвърлен нашият народ от неговите продажни управници, за борбата, която водим, за победата на Съветската армия, за близкото освобождение и бъдещия шастлив живот. Простите и обикновени думи оказаха в тази обстановка магическо въздействие. Всички слушаха със светнали очи и затаен дъх.

В дясно от мен тежко и с прекъсване дишаше Киряков. Аз се обърнах към него, посочих го на селяните и им казах, че той е предател, че е служил на народните врагове, че за такива черни души няма място под слънцето. Съобщих им, че поради това ние сме го осъдили на смърт и че този вечер присъдата ще бъде изпълнена. Аз понсках „и те, селяните, да си кажат думата, народът да потвърди нашето решение.“

Настана напрегната тишина. Чу се тих шепот и първите редове се размърдаха. Излезе възрастен селянин и сие калпак си:

— А бе то Киряка, че не е стока, всички го знаеме. Но след

(Продължение на 2 стр.)

Посрещане на партизаните в гр. Хасково

Харманлийската околийска партийна организация през събитията в 1923 година

Спомени от ПЕТЪР МИНЧЕВ

Девети юни 1923 година ме заварих като работник дърводелец в Харманли. На този ден бях излязъл да купувам материали за работилницата. С недоумение видях, че войници от кавалерийски полк, с натъкнати ножове и пушки, завземат околийското управление. Тогава околийски началник беше Димитър Стоянов, прочут с своите жестокости и голям враг на комунистическото движение, макар че беше земеделец.

На площада пред канторите си стояха група адвокати, между които и др. Атанас Гогов, комунист и член на партийното ръководство. Той ми каза, че има прерават и че е наредил веднага да се свика партийното ръководство на заседание в къщата на Боян Тенев, кръчмар, намираща се в „Българския кър“. С него тръгнахме през гърбавия мос на Олу дере, излязохме незабелязано през черничевите градини и се отправихме

към къщата на Тенев. Другарите от ръководството — Нестор Братанов, Борис Чаръкчиев, Борис Иванов, Латю Димитров, Петко Тачев по различни пътища се събраха. Веднага пристъпихме към работа. Къщата на Боян Тенев беше удобни за целта. Дворът и беше обграден с високи стени, а откъм улицата беше дюкянът му. По този начин не можеше чужд човек да влезе вътре. Боян застана на

(Следва на 3 стр.)